

כח:

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) לעיל ב' וי' סנהדרין
גמ' (ב) לעיל ט' (ג) לעיל
יט' (ד) לעיל כ' וי' סנהדרין
(ה) לעיל יט' קידושין ג'
(ו) לעיל יט' וי' סנהדרין
עד לעיל יח' (ז) וי' סנהדרין

תורה אור השלם

ו. ואשה אל אחיה לא
תקח לצר לצלות
ערוהה עליה בחייה.
ויקרא יח יח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כשע וי' סנהדרין
כגון הכא שפלה:

מוסף רש"י

איסור מצוה ואיסור
קדושה. דלא מוסף
רש"י לעיל כ' א.
שלשה אחין כו'.
וחמי ונפלו לפני שלש.
הרי אלו חולצות
ולא מתייבמות. לפי
שמתין זקוקות לי מקדושי
שני אחי וזיקה הו'
כקל קדושין. ולי מייבם
חל מתייבם קנסים אחות
זקוקות בחיה. וזקוקות
היא כאלה. אבל חלילה
בעל דלא אלס לחיה
כאלה. אשה מחש להסתר
כלל כלס. וי' סנהדרין
לעיל יט'.

איסור מצוה. אם היתה האחת אסורה על האחד איסור מצוה אינו מותר באחותה הולא והיא מדאורייתא רמיא קמיה הולא אידך אחות זקוקה הלכך צו חלילה: **הס.** צפרק כ"ד: **איסור מצוה לחוד.** לא אשמעין אלא יבמה שפלה לפניו שהיא אסורה עליו איסור מצוה חולצת: **וכא שמועין איסור מצוה ואחוס.** שפלה לו משני אחין דאחותה לא מייבמה דלא חימה אוקי איסור מצוה במקום ערוה ומתייבם אחותה ולא תיבוי כאלה זקוקה: **משום מצוה עבוד רבנן.** שמתקיים מצוה יבוס ולא העמידו איסור זיקה שהוא מדכריהם לאסור את אחותה היבם דהיא עליו איסור מצוה קמ"ל: **הכא ליבם שני דמוכח.** שהרי שמתין מתייבמות ואחתי למישרי אחות זקוקה בעלמה ואחמה לא ליבמן קמ"ל: **פרויסו מוכיח אסורי.** שזה לא יכול ליבם את האחת אלא זו וכן זו מוכח מילתא שזו אסורה על זו על זו לפיכך ליבם אחות זקוקה: **היינו כן.** דהא כדאש קמני לה לעיל איסור מצוה ואיסור קדושה חולצת: **כי לא אמרין אוקי איסור מצוה במקום ערוה.** להתייבם אחותה היבם דאין איסור מצוה אלא באחת על האחד ולשני שמתין זקוקות דלי שרית לייבומי להאי שהאחת אסורה עליו אחי שני נמי לייבומי וקא פגע באחת זקוקה: **כדון אני קורא כן.** כלל חמש עשרה עריות דפ"ק אשכר לכן להיות שתי אחיות נופלות לשני אחין והאחת אסורה על זה משום אחת מכל העריות הללו ומותרת לזה והשניה אסורה על זה משום אחת שם ערוה עלמנו ומותרת לזה ומתן כן נמצא שתי אחיות מתייבמות ולא פגעו באחת זקוקה. ויכול פירשמי כפ"א ודף ע"א: **כאונסין.** בבתו מאנסתו כגון ראוין אנס אשה והוליד בת ובא שמעין ואנס אנסתו אחי והוליד בת וישאול בת ראוין ונת שמעין לזו ויהיה אחי לזו ויבן הן אחיות מן האם בת שמעין מותרת לראוין ונת ראוין מותרת לשמעין ונמצא שתי אחיות מתייבמות וכן בת בתו וכן כולן אפ"ג דכל חמשה בני דרישא משתכחי בנשואין הולא ונתו לא משתכחי

אבל הבא ד"בא שני דבובה. ואם תאמר הא נמי ידעין מההיא דפ"ב כדאמרין לעיל ודף כ' ויש לומר דהתם איבא ערוה דקמוכח שהיה לא חולצת ולא מתייבמת אבל הכא שמתין מתייבמות וליבא הוכחה: **שנעשו צרות זו לזו כו'.** היינו דוקא כשנפלו לפני יבם אחד אלא כשנפלו לפני שני יבמן מודה רבי שמעון כדמנא לעיל רבי שמעון אומר יקיימו אחותה

מצוה במקום איסור ערוה ותתייבם קמ"ל ותתייבם כיון דמדאורייתא רמיא קמיה קא פגע באחות זקוקה סד"א משום מצוה עבוד רבנן קמ"ל: היתה אחת מהן כו': הא תו ל"ל היינו הק מה לי לתרי צריכא דאי אשמועין התם משום דאיבא שני דמוכח אבל הכא דליבא שני דקא מוכח איבא לא ואי אשמועין הכא אדרבה תרווייהו מוכחי אהדרי אבל אידך לא צריכא: **זו היא שאמרו וכו'.** זו היא למעוטי מאי למעוטי איסור מצוה לזה ואיסור מצוה לזה הא תו ל"ל היינו הק מה לי לתרי מהו דתיבא כי לא אמרין אוקי איסור מצוה במקום איסור ערוה היבם דאיבא למיגור משום שני אבל היבם למיגור משום שני איבא להאי אוקימנא איסור מצוה במקום איסור ערוה ולהאי [אוקימנא] איסור מצוה במקום איסור ערוה ולייבמו קמ"ל אמר רב יהודה אמר רב וכן תני ר' חייא ^בבבבולן אני קורא בהן האסורה לזה מותרת לזה ואחותה כשהיא יבמתה או חולצת או מתייבמות ורב יהודה מתרגם מחמתו ואילך אבל שיתא כבי דרישא לא מ"ט כיון דבתו באונסין הוא דמשכחת לה בנשואין לא משכחת לה בנשואין באונסין לא קא מיירי ואב"י מתרגם אף בתו (באה) מאונסתו כיון דאשכחוי משכחת לה אי בעיא באונסין תיהוי אי בעיא בנשואין תהוי אבל אשת אחיו שלא היה בעולמו לא כיון דאליבא דר"ש הוא דמשכחת לה אליבא דרבנן לא משכחת לה בפלוגתא לא קמיירי ורב ספרא מתרגם אף אשת אחיו שלא היה בעולמו ומשכחת לה בשיתא אחי ואליבא דר"ש וסימניך מת נולד ויבם מת נולד ויבם ראובן ושמעון נשואין שתי אחיות לוי ויהודה נשואין שתי נכריות מת ראובן נולד יששכר ויבם לוי מת שמעון נולד זבולון ויבם יהודה מתו לוי ויהודה בלא בנים ונפלו להו קמי יששכר וזבולון האסורה לזה מותרת לזה והאסורה לזה מותרת לזה ואחותה שהיא יבמתה ל"ל ייבם יהודה בלא ייבם יהודה נמי משכחת לה משום צרה הא תינח צרה צרה דצרה שאי איבא למימר כגון דהדר ויבמיניה נמי גר ואשר: **מתני'.** ואשלישה אחין נשואין שתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובתה או אשה ובתה הרי אלו חולצות ולא מתייבמות ור"ש פומר דיתה אחת מהן אסורה עליו איסור ערוה אסור בה ומותר באחותה ^באיסור מצוה או איסור קדושה חולצות ולא מתייבמות: **גמ'.** ^בתניא ר"ש פומר בשתיהן מן החליצה וכן הייבום שנאמר ויאשה אל אחותה לא תקח לצרור ^בבשעה שנעשו צרות זו לזו לא יהא לך ליקוחין אפי' באחת מהן: היתה אחת מהן כו': הא תו למה לי היינו הק לר"ש איצטריך סד"א הולא ואמר ר"ש שתי אחיות לא חולצות ולא מתייבמות לגזור משום ב' אחיות דעלמא קמשמע לן: איסור מצוה כו':

יד א מ"י פ"ו מהלכות
יבוס הלכה ג סנה
פסין לא טושים אה"ע
סיון קטע פסין י:

תוספות ישנים

לגזור משום שתי אחיות
דעלמא ויבן דלעיל חזק
דלא מוכח הוי דיוקא
לרבנן אלא לר"ש דסנה
דלמנא כל קי זקא דלמנ
דשתי אחיות לא חולצות ולא
מתייבמות סד"א לגזור
משום שתי אחיות דעלמא:

תוס' חר מקמאי

יבמה שאין אני קורא לה
כשעת נפילה יבמה יבוא
עליה הרי היא כאשת אח
שיש לה בנים אלמא ס"ל
יש זיקה: הא דקתני
במתייבם איסור מצוה לא
איסור קדושה חולצת ולא
מתייבמות פרישין עלה
בכ"י דא נמי תינח אסור
מצוה או איסור קדושה
חולצת ולא מתייבמות.
התם איסור מצוה לחוד.
והכא איסור מצוה
ואחותה. ומאי דקתני זו
היא שאמרו אחותה שהיא
יבמתה חולצת או
מתייבמת פרישין בכ"י
לפסוקי איסור מצוה לזה
ואיסור מצוה לזה:

והא

שהיו שתי אחיות מן האם שאי אפשר שגשא יבמתו שיש לה בת לא תני בזה האסורה לזה כו' הולא ויכול איסור שם בת הן: **דל"כ דרבי שמעון** הו' דמשכחת בה. האסורה לזה כדמפרש רב ספרא לקמיה: **בפלוגתא לא איירי.** רבי חייא: **האסורה לזה.** אשכח לוי האסורה לישישכר שגא ומנאה אסורה עליו מזה ראוין שלא היה בעולמו ומותרת לזבולון כגון נתיבמה לזו ויבם וזבולון נולד שרי ר"ש ואשת יהודה אסורה לזבולון משום שמעין שלא היה בעולמו וכשנולד באיסור ומותרת לישישכר: **כלא ייבם יהודה נמי.** שרי לישישכר ובחמשה אחי משכחת לה מת ראוין נולד יששכר ייבם לוי מת שמעין נולד זבולון ומת לוי כלל בנים ונפלו אשת לוי ואשת שמעין לפני יששכר וזבולון אשת לוי אסורה לישישכר מפני ראוין בעלה הראשון ומותרת לזבולון ואשת שמעין מותרת לישישכר שהרי בעולמו היה ואסורה לזבולון: **ומשום לרה.** הוי דנקט ייבם יהודה משום לרה דעבי אשכחוי נמי בלרה האסורה לזה מותרת לזה אם כלו יששכר וזבולון לייבם לנשי לוי ויהודה הראשונה אשת לוי אסורה לישישכר משום לרה אשת אחי שלא היה בעולמו וכן אשת יהודה על זבולון שהיו הלכות אחיות זו לזו ונכריות קרי לזה אלא נשי ראוין ושמעין דאיכא נמי השתא בלרות האסורה לזה מותרת לזה ואחותה כשהיא יבמתה כו' ואי לא ייבם יהודה לא מיתוקם מילתא דרבי חייא באיסור לרה דאשכח נפלו שתי נשים שמתין אחת אשת אח שלא היה בעולמו הן: **לרה דלרה מאי איכא למימר.** היכי קרית האסורה לזה מותרת לזה באיסור לרות לרה דהא לרותיהן נמי חנן כפ"ק [ב:] **כגון דדדרי יבמינסו גר ואשר.** לנשי לוי ויהודה הראשונות ולהם נשים וייבם גר את אשת יהודה ואשר ייבם אשת לוי ומתו גר ואשר ונפלו לפני יששכר וזבולון ואם בנים לייבם נשי גר ואשר הראשונות אשת גר אשת יהודה שהיה לרה אשת שמעין שלא היה בעולמו אסורה לזבולון ומותרת לישישכר וכן אשת אשר על יששכר ומותרת לזבולון: **כשעה שנעשו צרות זו לזו.** כגון (א) השתא שפלה לפניו ונעשו שתי אחיות צרות זו לזו בזיקה: **לגזור משום שתי אחיות דעלמא.** אפ"ג דהא נמי מרישא שמעין התם הוא לרבנן לא גורין דאי נמי אחי למישרי אחיות דעלמא ליבא אלא איסור אחות זקוקה דרבנן אלא לר"ש דלמך איסור אחות זקוקה ערוה גמורה היא דרמנא פטרה וקיימא עליה באיסור אשת אח לגזור היבם דאחותה אסורה משום ערוה ולא זקוקה ליה ויבמה לא לייבם לאחותה דלא לימי לייבומי אחיות זקוקה דעלמא קמ"ל: והאמר

